

5. Musiikki, striimaus ja diaesitys

Musiikinjohtaja

Musiikinjohtaja kuuluu messua suunnittelevaan messutiimiin. Yhdessä messutiimin kanssa hän suunnittelee messun musiikkikokonaisuuden, auttaa valitsemaan yhteislaulut ja liturgisen musiikin.

Musiikinjohtaja käy liturgin kanssa etukäteen läpi messun käsikirjoituksen, myös eri osioiden liittymäkohdat ja mahdolliset katvekohdat. Musiikinjohtajan on hyvä varautua siihen, että messussa joidenkin osien kestoa ei voi tarkasti arvioida etukäteen, vaan musiikkiosuutta voi joutua lyhentämään tai pidentämään tilanteen mukaan. Monet ajoitukseen ja messun joustavaan sujumiseen liittyvät seikat selviävät parhaiten tutustumalla Tuomasmessuun etukäteen.

Musiikinjohtaja hankkii yhteislauluja varten esilaulajat (ensisijaisesti kuoro tai lauluyhtye) sekä tarvittavat soittajat ja huolehtii heidän harjoittamisestaan. Messut pyritään toteuttamaan myös musiikin osalta vapaaehtoisvoimin ja muusta järjestelystä tulee sopia etukäteen tuomaspapin kanssa.

Musiikinjohtaja toimittaa tiedot messun lauluista messun kulun mukaisessa järjestyksessä diavastaavalle kaksi viikkoa ennen messua. Messupäivän aikataulu ja äänentoistotarpeet tulee sopia miksaajan kanssa hyvissä ajoin ennen messua.

Musiikista

Tuomasmessun musiikkiryhmän musisointi ei ole luonteeltaan esittävää, vaan yhteislaulua tukevaa säestämistä ja esilaulua. Messussa voi olla myös musiikkiesitys, jos messutiimi niin perustellusta syystä päättää.

Musiikkiosuudessa ennen messun alkua klo 16.45–17.00 voidaan "harjoitella" messun lauluja tai esittää rauhallista soitinmusiikkia, esim. instrumentaaliversioita Tuomas-lauluista

Rukousjaksossa musiikki toimii osaltaan alttarilla rukoilevien äänisuojana, joten seuraava laulu pitäisi aloittaa mahdollisimman pian edellisen jälkeen. On myös huomioitava, että liian voimakkaasti esitetty musiikki vaikeuttaa rukouskeskustelua.

Ehtoollisen aikana musiikkia pitäisi olla jakamisen päättymiseen asti. Musiikinjohtajan kannattaakin etukäteen varautua musiikin jatkamiseen joko soitinmusiikilla tai messun aikana jo laulettuilla, tilanteeseen sopivalla yhteislaululla.

Miksaaja

Miksaajan vastuulla on, että messussa sanottu ja laulettu kuuluu kaikkialle kirkossa. Tehtävänsä varten hän tarvitsee messun kulusta liturgin laatiman yksityiskohtaisen käsikirjoituksen.

Ennen messua miksaaja (liite 1) asentaa kirkkoon vahvistinlaitteet ja kokeilee mikrofoneja soittajien ja laulajien kanssa sekä opastaa kaikkia mikrofoneja käyttäviä (liturgi, juontaja, saarnaaja, esirukousjohtaja, esirukousten rukoilijat, tekstinlukija, synnintunnustajat).

Striimaaja

Striimaaja vastaa siitä, että messu näkyy ja kuuluu suorana lähetyksenä netissä sekä tallenteena Tuomasmessun Youtube-kanavalla pari viikkoa messun jälkeen. Striimaaja saa diavastaavalta laulumonisteen ja liturgin käsikirjoituksen pohjalta tehdyt kuvausohjeet, joiden avulla hän hoitaa kuvaamisen ja lisää lähetykseen messulaulujen sanat, luettavat Raamatun tekstit, uskontunnustuksen, Isä meidän -rukouksen sekä keräyskohde- ja maksutiedot.

Diavastaava

Diavastaava tekee ja esittää messussa valkokankaalla ja näyttöruuduilla näkyvän PowerPoint-esityksen, jossa ovat laulujen sanat, Raamatun tekstit ja koko messun kulku. Diavastaava tekee myös kuvausohjeen striimaajalle ja tulostettavan käsiohjelman messun vapaaehtoisille sekä messun laulujen monisteen valkopukuisille eli liturgille ja ehtoollisavustajille. Tehtävät voi hoitaa yksi henkilö, mutta niitä voi tarvittaessa myös jakaa muutaman henkilön kanssa.

Messun laulumoniste valkopukuisille

- Musiikinjohtaja (tai kokoaja) toimittaa listauksen messun lauluista diavastaavalle mielellään pari viikkoa ennen messua. Laulut listataan messun kulun mukaisessa järjestyksessä.
- Diavastaava etsii laulujen sanat joko netistä tai messuissa käytetyistä laulukirjoista (Tuomaslauluja, Messulauluja, Uusia Messulauluja, Viisikielinen yms.) tai virsikirjasta.
 - Ensin tarkistetaan, löytyisikö etsittävien laulujen sanoja valmiiksi kirjoitettuna jo aiempia messuja varten. Kehityskohteenä on koota aiempiin messuihin kirjoitetut laulujen sanat omiksi laulutiedostoiksi, jotka nimetään laulun nimen tai alkusanojen mukaan ja tallennetaan ”Tuomasnessu-pilveen” seuraavissa messuissa hyödynnettäväksi. ”Tuomasnessu-pilveen” on pääsy vain rajatulla vastuuhenkilöjoukolla (esim. diavastaava, musiikkijohtaja ja heidän varahenkilönsä).
- Laulumoniste tarkistutetaan messun musiikin- tai kuoronjohtajalla. Silloin siihen lisätään mahdolliset välisoitot ja kertaukset sekä korjataan kirjoitusvirheet.
- Diavastaava työstää messun laulujen sanat laulumonisteeksi, jonka hän tulostaa jaettavaksi niille, jotka eivät voi nähdä laulujen sanoja valkokankaalta, kuten alttarin takana istuvat messun valkopukuiset ja kuoron puoleisen etualttarin kynttilävahdit. Esimerkki laulumonisteesta on liitteessä 4 (esimerkkitiedostosta on poistettu laulujen sanat).

Diaesitys

- Jokaisesta messusta koostetaan messun kulkua ajantasaisesti seuraava diaesitys, jota näytetään kirkon etuosan valkokankaalla ja takaosan näyttöruuduilla. Esitystä seuraamalla messuvieraiden, myös ensikertalaisten, on helppo osallistua. Esimerkki diaesityksestä on liitteessä 5 (esimerkistä on poistettu laulujen sanat).
- Kokoaja tai liturgi toimittaa liturgin käsikirjoituksen diavastaavalle viimeistään pari viikkoa ennen messua.
- Diavastaava tekee liturgin käsikirjoituksen ja laulumonisteen pohjalta PowerPoint-esityksen, jossa on oikeassa järjestyksessä messun kulku.
 - ennen messun alkua näytettäväksi; messukuva ja messun nimi, rippipappi, striimissä näkyvät alueet kirkossa, tietoa tulevista tuomastilaisuuksista, tämän messun tehtävissä olevat
 - laulujen sanat, vuorotervehdykset
 - tietoa rukousosion toimintamahdollisuuksista
 - Raamatun tekstit
 - uskontunnustus
 - kolehtikohde ja tuomasmessun oma MobilePay-numero 35223
 - Pyhä-hymni, Isä meidän -rukous, rauhantervehdys, Oi Jumalan Karitsa, ohjeet ehtoolliselle
 - loppujuonnossa tiedotettavat tulevat tapahtumat
 - messun päätyttyä esitetään vielä messutehtävissä olleiden nimet.
- Diaesitystä tehtäessä pitää miettiä messun kulkua. Mitä esitetään laulujen ja tekstien välissä? Näytetäänkö laulujen sanojen ja tekstien välissä messun teemakuvaa, jotain muita kuvia vai ovatko väliajat ilman kuvaa? Kokoajalla, liturgilla, saarnaajalla, esirukousjohtajalla tai kolehdin esittelijällä voi olla kuvia tai toiveita esitettävistä kuvista. Kuvat tai toiveet niistä tulee lähettää diavastaavalle hyvissä ajoin, jotta ne saadaan toteutetuksi halutulla tavalla.
- Messussa diavastaava näyttää diaesityksen messun etenemisen tahdissa. Hän voi tulostaa diat itselleen esittämisen tueksi (yhdeksän diaa arkille). Helpottaa, kun näkee, missä mennään ja mitä tuleekaan seuraavaksi.

Striimaajan kuvausohje

- Diavastaava lisää liturgin käsikirjoitustiedoston oikeaan laitaan kunkin tapahtuman kohdalle messun striimaajalle kuvausohjeet. Ohjeessa kerrotaan, mistä mikrofonia ja paikasta milloinkin puhutaan ja mitä kohtaa pitäisi kuvata. Onko liturgi lukupulpetissa vai alttarilla; onko saarnaaja lukupulpetissa vai liikkuuko vapaasti jossakin päin kirkkoa; milloin ei saa kuvata alttaria jne. Ohjeessa kerrotaan jokaisesta äänessä olevasta puheen sisällöstä vähintään tyyliin 'saarna', mielellään lyhyemmät tekstit kokonaan ja pidemmistä puheista alku- ja loppulauseet, jotka toimivat striimaajalle "iskusanoina". Striimaajan ohjeesta on esimerkki liitteessä 6. (Kuvausohjeen voi tehdä myös Excelillä.)
- Diavastaava toimittaa striimaajalle
 - laulumonisteen, josta striimaaja saa kopioitua messun laulujen sanat
 - striimaajan kuvausohjeen, joka on lisätty liturgin käsikirjoitustiedostoon. Käsikirjoitustiedostosta striimaaja voi lisätä striimiin myös messussa luettavat Raamatun tekstit, uskontunnustuksen ja Isä meidän -rukouksen sekä kolehtikohdetiedot.
 - mahdolliset kolehtikohteeseen liittyvät valokuvat sekä tilitiedot, MobilePay-numeron ja keräyslupatiedot näytettäväksi netissä. Netissä voidaan näyttää tili- ja MobilePay-numerot vain sellaisista kolehtikohteista, joilla on voimassa olevat keräysluvat. Diaesityksessä olevaa Tuomasmessun MobilePay-numeroa ei saa näyttää striimissä, sillä sitä saa käyttää vain tilaisuuden aikana.
- Diavastaava lähettää ja tulostaa kuvausohjeen vain striimaajalle (sitä eivät muut tarvitse).

Käsiohjelma messun palvelutehtävissä oleville

- Diavastaava tekee messun työtehtävissä oleville pelkistetyn käsiohjelman, josta he voivat seurata messun kulkua ja sitä, milloin oma tehtävä on vuorossa.
- Esimerkki käsiohjelmasta löytyy liitteestä 7.
- Diavastaava tulostaa noin 40 käsiohjelmaa ja jakaa niitä vastuuhenkilöille ja nämä puolestaan vapaaehtoisille kirkkokokouksessa ja messupäivänä ennen messua.